T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 12 — 30 OCAK 1950 — Sayı: 575

GENELGELER:

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 21/I/1950

Sayı: 2-108/1

2703

VALİLİKLERE

Serbest basıma bırakılmış olan lise edebiyat kitaplarında, 26 aralık 1949 tarih ve 570 sayılı Tebliğler Dergisinde çıkan "okul Kitaplarında Aranacak Genel Vasıflar" dan başka, aşağıdaki vasıfların da bulunması icabetmektedir.

İlgililere duyurulmasını rica ederim.

K. Y.

Millî Eğitim Bakanı
Tahsin Banguoğlu

1 — Edebiyat kitaplarına alınacak örnekler, dil ve ifade bakımından mümkün olduğu kadar sade olmalı, buna mukabil, aynı örneklerin, fikir, sanat ve bilgi unsurlarını havi, zevk verici ve faydalı parçalar olmasına dikkat edilmelidir.

2 — Örnekler, mensuboldukları edebî nevi, devir, ekol ve cereyanları tanıtıcı mahiyetteki tipik parçalardan seçilmelidir.

3 — Şiir örnekleri, bir şiirin her hangi bir mısraı, bir beyti veya kıtası halinde değil, bir bütün şiir halinde seçilmelidir.

(Vezinler, kafiyeler, edebî sanatlar gibi, bâzı bahisleri tanıtıcı ve açıklayıcı örnekler, bu kayıttan istisna edilebilir. Divan şiiri metinlerinin türlü bakımlardan öğrencilere tanıtılması ve açıklanması güç olan veya mektebî mahiyette görülmiyen bir iki beyti, esas metinden çıkarılabilir. Kaside gibi uzun şiirlerin de kısmen alınmasında bir mahzur yoktur.)

4 — Roman ve tiyatro parçalarına ait örneklerin başına ve sonuna, dikkatle yapılmış hulâsalar koyarak, mümkün olduğu kadar, bu gibi eserlerin bütünü hakkında bir fikir verilmelidir.

5 — Gerek Avrupaî Türk edebiyatından, gerek Divan ve Halk edebiyatından, gerek Avrupa edebiyatından örnek seçilirken, bu örneklerin, seçenin özel zevki yanında, öteden beri umumi zevkin beğenip tekrarladığı, tanınmış ve klâsik parçalar olmasına ehemmiyet verilmelidir.

6 — Divan, Tanzimat, Servet-i Fünun edebiyatı örneklerinden, yalnız kelime bilgisi ile anlaşılması zor olan parçaların altlarına veya karşılarına bugünkü dille ifadeleri de konulmalıdır. Bütün örneklerde, açıklanması zaruri deyim ve ifadelerin manâsı, sahife altına bir not halinde yazılmalı; parçalar içindeki lûgatler için de, kitap sonuna esaslı bir sözlük ilâve edilmelidir.

7 — Seçilecek parçaların, öğrencileri kötümserliğe sürüklemiyecek, kendilerinin inançlarını sarsmıyacak, onları iyiye, güzele ve hayata doğru şevkle ve cesaretle yürütecek parçalar olmasına ehemmiyet verilmelidiir. Divan şiiri bahislerinde de mücerret aşk yazılarından ziyade millî mefahiri ifade eden parçalar yer almalıdır. Hâsılı bütün örneklerin, Türk çocuklarına millî terbiye verecek, onları milletlerine ve milletlerinin tarihî şeref ve faziletine bağlıyacak örnekler olması gerekir.

Garp edebiyatından seçilecek örneklerin de yine fikir, zevk ve bilgi bakımından kuvvetli, düşündürücü ve yetiştirici parçalar olması ayrıca önemlidir.

8 — Lise edebiyat kitaplarında öğrencilere en lüzumlu edebî bilgilerin, kısa çizgilerle fakat sistemli bir şekilde verilmesi lâzımdır.

Lise kitaplarında, yazarların yalnız sanat anlayışları ve edebî şahsiyetleri üzerinde durulmalı; mensuboldukları edebî devir ve ekoller hakkında ise, uygun yerlerde, toplu bilgiler verilmelidir.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 21/I/1950

Sayı: 2-110/2

2704

VALİLİKLERE

Öğretmeni bulunan yerlerde Resim, Müzik, ve Sanat Tarihi dersleri yerine takibedilebilecek olan Lâtince dersi programı aşağıda gösterilmiştir.

İlgililere duyurulmasını rica ederim.

K. Y.

Millî Eğitim Bakanı
Tahsin Banguoğlu

ÖĞRETMENİ BULUNAN YERLERDE RESİM, MÜZİK VE SANAT TARİHİ DERSLERİ YERİNE TAKİBEDİLEBİLECEK OLAN LÂTİNCE DERSİ PROGRAMI

SINIF: I
(Haftada 2 Saat)

Lâtin dili grameri:

Umumi bilgiler: Lâtin dili, yazı ve söyleniş, vurgu, uzun ve kısa heceler, kelime sınıfları, isim ve sıfatların özellikleri, isim çekimleri, fiillerin özellikleri, fiil çekimleri.

İsim: Birinci isim çekimi, - as'la biten özel isimler. İkinci isim çekimi. Birinci ve ikinci isim çekimi cins kaideleri. Deus, dea ve filia isimlerinin özellikleri. Dördüncü isim çekimi. Beşinci isim çekimi. Üçüncü isim çekimi: sessizle biten erkek cinsten gövdeler ve sessizle biten gövdelerin çekimi.

Zamir: Şahıs zamirleri. Soru zamirleri. Is, ea, id işaret zamiri. İlgi zamiri.

Sıfat: Birinci ve ikinci çekime giren sıfatlar.

Fiil: Üçüncü fiil çekiminin aktiv şekilleri. Fiilin temel gövdeleri; -s ile yapılan perfectum gövdesi ve perfectum gövdesinden yapılan zamanlar. Perfectum passivum participium'u ve bundan yapılan şekiller Esse yardımcı fiili.

Syntaks: Cümlenin esas unsurları. Hallerin anlamları. Sıfatın kullanılışı. Başlıca öntakılar. Olumsuz fiil. Soru şekli. *Metuo* ile akkusativ. *Esse* ile dativ *Amici est. Peritus* ile genitiv. Zaman akkusativi ve zaman ablativi. Şehir ve küçük ada adlarının kullanılışı. Sıfat ve participium'un yükleme bağlı olarak kullanılışı. *Quod* ve *postquam* bağlaçları. Final cümle. Tâli istek cümlesi. Cum narrativum. Cum causale. Esas ve tâli zamanlar ve bunların kullanılışı. İrreal şart cümlesi. Konsekutiv cümle.

(Kitap: Lingua Latina I, ders I-XVI)

SINIF: II
(Haftada 2 Saat)

Lâtin dili grameri:

İsim: Üçüncü isim çekimi: sessizle biten dişi cinsten gövdeler, sessizle biten cinssiz gövdeler. Gövdeleri -i ile biten isimler. Iuppiter'in çekimi.

Sıfat: Üçüncü isim çekimine giren sıfatlar. Asıl sayılar ve sıra sayıları. Unus, duo, tres'in çekimi. Sıfatlarda dereceleme.

Zarf: Her çeşit sıfattan zarf yapılışı. Dereceleli şekillerde zarf yapılışı.

Zamir: Hic, haec, hoc. Ille, illa, illud. İdem, eadem, idem Ipse, ipsa, ipsum. Belgisiz zamirler. Umumileştirici ilgi zamirleri. Zamir çekimine uyan sıfatlar.

Fiil: Üçüncü fiil çekimi: praesens gövdesinden yapılan passiv şekiller. -i ile biten gövdeler. Ses değişimi ile yapılan perfectum gövdesi. Reduplicatio (tekrar) ile yapılan perfectum gövdesi. -v veya -u ile biten perfectum gövdeleri. Praesens gövdesi ile perfectum gövdesi bir olan fiiller. Praesens participium'u. Birinci, ikinci ve dördüncü fiil çekimleri.

Syntaks: Yükleme bağlı olarak kullanılan isimler. Ablativus qualitatis. Ablativus modi. Genitivus partitivus. Genitivus qualitatis. Genitivus obiectivus. Genitivus ve ablativus pretii. Dativus commodi ve incommodi. Participium coniunctum. Ablativus absolutus. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo. Karşılaştırma. Cum adversativum. İndirekt soru cümleleri. Accidit, ut... Timeo, ne... Impedire. Videri. Suadere ve persuadere. Iubere.

(Kitap: Lingua Latina I. ders XVII-XXVIII ve Lingua Latina II. ders I-VIII)

SINIF: III
(Haftada 2 Saat)

Lâtin dili grameri:

Sıfat: Sıfatlarda dereceleme (devam): özellikler.

Fiil: Gerundium. Gerundivum. Supinum. Futurum aktiv participium'u. Coniugatio peripharstica. Deponent fiiller. Semideponent fiiler. Ferre. Ire. Velle, nolle, malle. Fieri. Verba defectiva.

Syntaks: Gerundium ile gerundivum şekillerinin anlam ve kullanılışı. Supinum'un kullanılışı. Consecutio temporum kaidesi. Accusatius cum infinitivo futuri. Olumsuz imperativin ifadesi. Cum temporale. Cum inversum. Non dubito, quin... Volo hoc facere, volo te hoc facere.

(Kitap: Lingua Latina II, ders IX-XX)

Okuma:

1. C. Iulius Caesar'ın Bellum Gallicum adlı eserinden kısımlar.

2. Phaedrus'un hikâyelerinden seçmeler.

3. Cornelius Nepos'un "Hayatlar" ından seçme parçalar.

SINIF: IV
(Haftada 3 Saat)

Okuma:

1. C. Iulius Caesar'ın eserlerinden okumaya devam.

2. Livius'un tarih eserinden,

3. "Ankara anıtı" (Monumentum Ancyranum) adlı kitabeden,

4. Valerius Catullus'un şiirlerinden,

5. Ovidius Naso'nun Metamorphos ve diğer eserlerinden seçmeler.

(6. Vakit bulunduğu ve talebenin bilgi ve olgunluk seviyesi müsait görüldüğü takdirde Cicero'nun nutuklarından, Vergilius ve Horatius'un şiirlerinden kısa ve en kolay parçalar da, öğrenciye yük olmamak şartı ile okutulabilir.)

Öğretmen, Lâtin dili öğretiminin verimli olması için öğrencilerin bütün ilgisini çekebilmelidir. Bunu elde edebilmek için de lâtince öğretimini diğer derslere ilâve edilen müstakil ve oldukça ağır bir ders olarak telâkki etmemelidir. Bilâkis lâtince dersinin öğrencilerde diğer derslerin öğrenimini kolaylaştıran ve daha iyi benimsenmesini temin eden bir vasıta olduğu hissini uyandırmalıdır.

Onun için öğretmen, Lâtin dili gramerini öğretirken, öğrencilerde bilhassa gramer hissini geliştirmeli, onların ana dillerinin ve okudukları yabancı dilin gramerleri ile Lâtin dili grameri arasındaki benzerlikleri ve farkları araştırmaya sevk etmelidir. Bundan başka okuduğu yabancı dilin ve Türkçeye girmiş olan Hint-Avrupa menşe'i kelimelerin lâtince ile olan münasebetlerini belirtmelidir.

Lâtin dilinin öğretimi kendi başına gaye olmadığına göre, öğretmen öğrenciyi fırsat düştükçe Lâtin âlemi ile temasa geçirmelidir. Öğretmen bu âlemi tarihe karışmış, yalnız filologların dolaşabileceği uzak bir âlem olarak değil, bilâkis bugünkü medeniyetin temelini teşkil eden ve bu sebeple biz Türkleri yakından ilgilendiren bir mevzu olarak ele almalıdır.

Derslerde sırası geldikçe lâtin yazar ve şairleri, Roma tarihi, Yunan ve Lâtin mitolojisi ve sanatı, edebi neviler, Lâtin âleminin Yunan âlemi ve Anadolu ile kültür bağları, klâsik kültürün Renaissance'a tesiri, dolayısiyle bugünkü medeniyetin teşekkülündeki rolü üzerinde ehemmiyetle durmalıdır.

Öğretmen Lâtin dili öğretiminin yalnız klâsik filoloji sahasında yetişecek gençler için bir ihtisas dersi olmayıp, faaliyetini hangi sahaya hasredecek olursa olsun (felsefe, tarih, arkeoloji, güzel sanatlar, yabancı diller ve edebiyatları, hukuk, tıp zooloji ve botanik, Türkoloji, matematik, fizik v.s.) sağlam bir olgunluk ve bilgi temeli teşkil ettiğini bilhassa belirtmelidir.

DÜZELTMELER:

1 — 26 eylûl 1949 tarih ve 557 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan lise birinci sınıf Kimya dersi konularında, "*Semboller*" şeklinde yazılan 8. maddenin "e" fıkrası, "*Molekül*" olarak düzeltilmeli.

II — Aynı dergide yayımlanan lise birinci sınıf Kimya dersi konularında 41. madde unutulmuştur, Bu madde, aşağıdaki şekilde, 42. madde ile 43. madde arasına, ilâve edilmeli:

41 — *Kükürt dioksit:*

a) *Bulunuşu,*

b) *Elde edilmesi,*

c) *Fiziksel ve kimyasal özelikleri,*

ç) *Kullanılışı.*

III — 2 ocak 1950 tarih ve 571 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan lise ikinci sınıf Kimya dersi konularında, 10. maddenin "a" fıkrasındaki "*Memleketimizin tuzları*", "*Memleketimizin Tuzlaları*" şeklinden düzeltilmeli.

IV — Aynı dergide yayımlanan lise ikinci sınıf Kimya dersi konularında, 25. maddede yazılı "*Diğer metaller*" arasına "*Kalay*" da ilâve edilmeli.

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNE VE MİLLÎ EĞİTİM MEMURLUKLARINA

281 inci sayıda başlıyacak ve 300 üncü sayıda bitecek olan 15 inci cilt İlk Öğretim Gazetesi abone listelerinin ve abone bedellerinin gönderilmesi zamanı gelmiştir.

1 — Abone listelerinin en kısa bir zamanda hazırlanarak Yayın Müdürlüğüne yollanması;

2 — Kâğıt bedellerinin artması dolayısiyle derginin bir yıllık abone parasının (posta ücreti dahil) 300 kuruşa çıkarılması zarureti hasıl olmuştur. 15 inci cilt (281 - 300 sayılar) için öğretmenlerden abone bedellerinin 300 kuruş olarak tahsilini;

3 — Abone bedellerinin Ziraat Bankası bulunan yerlerde banka vasıtasiyle, bulunmıyan yerlerde ise posta ile T. C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Müdürlüğündeki 3803 sayılı cari hesaba yatırılması veya gönderilmesi;

4 q Bazı yerlerden yalnız listeler, bazı yerlerden de yalnız abone bedelleri gönderilmektedir. Her ikisi beraber yollanmadığı için bu gibi yerlere dergiler gönderilememekte ve bu da birtakım yazışmalara yol açmaktadır. Listelerin ve abone bedellerinin aynı zamanda yollanmasına dikkat edilmesi;

5 — Listelerde okul adreslerinin ve posta teşkilâtı olmıyan yerlerin açık olarak işaretlenmesi;

6 — 14 üncü cilt için bugüne kadar listelerini ve abone bedellerini göndermemiş olan Millî Eğitim memurlarının 15 inci cilt başlamadan önce bu işi neticelendirmeleri rica olunur.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ